Vlaams Parlement

stuk **2487** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 8 april 2014 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de heren Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Sas van Rouveroij, Luckas Van Der Taelen en Boudewijn Bouckaert

betreffende de tweehonderdste verjaardag van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en de herdenking van de verwezenlijkingen van Willem I

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking uitgebracht door de heer Christian Verougstraete

verzendcode: BUI

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:
de heren Paul Delva, Ward Kennes, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:
de heer Lode Ceyssens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:
de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:
2487 (2013-2014) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking behandelde op 1 april 2014 het voorstel van resolutie betreffende de tweehonderdste verjaardag van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en de herdenking van de verwezenlijkingen van Willem I.

1. Toelichting door de heer Karim Van Overmeire, eerste indiener

De heer *Karim Van Overmeire* wijst erop dat tweehonderd jaar geleden, op het Congres van Wenen, het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden werd opgericht. Dat koninkrijk omvatte, met uitzondering van de Oostkantons, de gebieden die momenteel de Benelux (België, Nederland, Luxemburg) vormen en Willem I van Oranje-Nassau werd als koning geïnstalleerd. In 1830 kwam aan het Verenigd Koninkrijk een einde en ontstonden de drie staten die nu de Benelux vormen.

De periode van 1815 tot 1830 was voor de Vlaamse provincies een periode van grote bloei, op tal van domeinen. In de toelichting bij het voorstel van resolutie worden ter staving daarvan tal van infrastructuurwerken opgesomd, evenals economische realisaties, verwezenlijkingen inzake onderwijs enzovoort. De stad Gent bijvoorbeeld heeft heel wat te danken aan Willem I. De voorstanders van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, de zogenoemde orangisten, bleven dan ook nog gedurende jaren na de Belgische onafhankelijkheid politiek actief. Professor emeritus Els Witte publiceerde hierover zeer recent het boek 'Het Verloren Koninkrijk – het harde verzet van de Belgische orangisten tegen de revolutie (1828-1850)'.

De spreker verwijst voorts naar het taalbeleid, dat onder impuls van de toenmalige minister C.F. van Maanen werd uitgewerkt. Het Nederlands werd vanaf 1823 de enige taal die toegestaan was in openbare zaken, administratie en justitie. Zoals bekend, is dat taalbeleid na de Belgische onafhankelijkheid weer ongedaan gemaakt. Het heeft honderd jaar Vlaamse Beweging gevergd om opnieuw te bereiken dat Vlaanderen officieel een eentalig gebied werd. Iemand als Geert van Istendael noemt Willem I "de beste koning die we ooit gehad hebben". Het zeer aanbevelenswaardige interview waarin hij die uitspraak deed en waarin hij schetste welke bijzondere figuur Willem I was, is raadpleegbaar op de website van Radio 1.

De spreker zegt dat het altijd gewaagd is om aan alternatieve geschiedenis te doen, maar dat hij er persoonlijk niet aan twijfelt dat de Vlaamse provincies zich binnen het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden helemaal anders zouden hebben ontwikkeld dan nu het geval is geweest. Vlaanderen blijft tot op vandaag nog steeds worstelen met de Belgische federatie, terwijl het binnen het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden het kerngebied zou zijn geweest van een middelgrote Europese staat, met 28 miljoen inwoners, waarvan 24 miljoen Nederlandstaligen.

De indieners van het voorliggende voorstel van resolutie zijn van oordeel dat de herdenking van de periode 1815-1830 niet uitsluitend in het noorden mag gebeuren. Los van de wijze hoe er vandaag wordt gekeken naar de verhouding tussen Vlaanderen en België, is het van belang om de periode 1815-1830 weer even in de schijnwerpers te plaatsen. In het voorstel van resolutie wordt dan ook aan de Vlaamse Regering onder meer gevraagd om het historisch onderzoek naar het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en de regeerperiode van Willem I te bevorderen en te ondersteunen. Tevens wordt gevraagd na te gaan op welke manier de verwezenlijkingen van Willem I onder de aandacht kunnen worden gebracht en hoe er een blijvende herinnering aan kan worden gehecht.

De heer Van Overmeire beklemtoont dat de indieners niet de ambitie hebben om amateurhistorici te zijn en ook niet nostalgisch in het verleden willen blijven hangen. Ze willen de

tweehonderdste verjaardag van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden gebruiken als aanknopingspunt om de huidige en de volgende Vlaamse regeringen ertoe aan te zetten verder in te zetten op maximale samenwerking met Nederland binnen de bestaande formele structuren, zoals de Benelux Unie en de Taalunie. Ook op een meer pragmatische manier kan er meer worden samengewerkt, via gemeenschappelijke handelsmissies, gemeenschappelijke promotie van de havens en alle andere vormen van samenwerking die wederzijds voordeel opleveren.

2. Bespreking

De heer *Sas van Rouveroij* zegt dat hij al op 31 mei 2013 met een aantal collega's van Open Vld een voorstel van resolutie had ingediend over het opstarten van een traject ter herdenking van de verwezenlijkingen van Willem I (*Parl.St.* Vl.Parl. 2012-13, nr. 2090/1). De verfijningen en de aanvullingen, vooral vanuit historisch oogpunt, die in de voorliggende tekst zijn aangebracht, maken echter dat hij zich zonder probleem achter het voorliggende voorstel van resolutie kon scharen, zodat hij dat ook mee heeft ondertekend. Het verheugt de spreker dat zijn oorspronkelijke tekst mee de aanzet heeft gegeven voor dit breed gedragen voorstel van resolutie, dat naar zijn oordeel staat als een huis. In het voorstel van Open Vld had hij vooral ingezoomd op Gent en het is inderdaad beter dat het Vlaams Parlement wat breder kijkt. Ook buiten Gent heeft Willem I immers belangrijke verwezenlijkingen gerealiseerd, dat blijkt terdege uit het voorliggende overzicht.

Nadat Gent van de tiende tot de veertiende eeuw een metropolitaanse stad was, na Parijs de grootste ten noorden van de Alpen, was het vanaf de vijftiende eeuw wat weggedeemsterd en is het gaandeweg een stad van provinciale allure geworden. Het is aan Willem I te danken dat Gent het provinciale ontstegen is. In 1817 werd de Gentse universiteit opgericht en tussen 1825 en 1827 werd het kanaal Gent-Terneuzen gerealiseerd, waardoor Gent verbonden werd met de zee. Dat zijn twee steunpilaren voor een metropolitaanse stad, samen met de kunst- en cultuurkenmerken, zoals de diverse musea en de bekende drie torens van Gent. Het belang van Willem I voor Gent kan dan ook moeilijk worden overschat.

Het interview met Geert van Istendael waarnaar door de vorige spreker werd verwezen, is inderdaad zeer aan te bevelen. Uit dat interview bleek wel duidelijk dat het alleen om Willem I gaat, over diens opvolgers werd in heel andere bewoordingen gesproken.

De heer *Ward Kennes* beaamt dat voor het voorstel van resolutie werd voortgebouwd op de tekst van Open Vld. Dat heeft uiteindelijk geleid tot een tekst die breder is, beter onderbouwd en heel Vlaanderen aanbelangt.

De spreker verwijst vervolgens naar een aantal realisaties van Willem I in de provincie Antwerpen: de Antwerpse haven, de weldadigheidskolonies in Wortel en in Merksplas en een normaalschool in Lier. Hij citeert vervolgens uit het al vermelde boek van historica Els Witte: "Dankzij het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden kent Antwerpen een ongekende bloeiperiode, waardoor de haven zelfs Rotterdam overtreft, ook voor de verre vaart.". De revolutie die daarop gevolgd is, wordt door de auteur een ramp genoemd. Minister van Staat Louis Tobback schrijft in zijn boek 'Zwart op wit' dat hij een orangist is en dat hij ervan overtuigd is dat we met de Verenigde Provinciën beter af waren geweest. In alle politieke families zijn er dus duidelijk mensen die het belang van deze periode erkennen.

De heer Kennes zegt voorts dat er binnenkort in het Paleis der Academiën een colloquium plaatsvindt over het Orangisme in het Zuiden van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Onder meer Els Witte en Louis Tobback zullen daar het woord voeren. Hij hoopt

dat het voorliggende voorstel van resolutie een breed draagvlak vindt en dat een aantal bekommernissen dat daarin wordt vertolkt, onder meer in verband met de Nederlandse Taalunie en de Benelux, ter harte zullen worden genomen. Door collega Luckas Van Der Taelen wordt terecht gevraagd om het historisch onderzoek van deze belangrijke periode niet uit het oog te verliezen. In vroegere schoolboeken werd deze periode getypeerd met het bekende 'Wij willen Willem weg enzovoort', maar dat deed veel onrecht aan wat er werkelijk is gebeurd. Mogelijk is er inmiddels al bijsturing gebeurd, maar intussen is er gedurende lange tijd wel een verkeerd beeld geschetst bij de schoolgaande jeugd. Hopelijk zal dit voorstel van resolutie, samen met diverse andere initiatieven die her en der worden genomen, ertoe bijdragen dat recht wordt gedaan aan deze periode en dat het historisch onderzoek wordt bevorderd.

De heer *Christian Verougstraete* vindt het positief dat het voorstel van resolutie breed wordt gezien en dat er een debat mogelijk is over de voorliggende tekst. Het is uiteraard jammer dat Vlaams Belang, dat dit voorstel volledig onderschrijft, de tekst niet mee mocht ondertekenen, omwille van het zeer ondemocratische cordon sanitaire. De Heelnederlandse gedachte is in het partijprogramma van Vlaams Belang vervat. Historisch gezien was de splitsing van de Nederlanden in 1830 zonder meer een drama. Als dit niet was gebeurd, zouden de Nederlanden een Europese grootmacht zijn geworden die mogelijk een pacifistische rol had kunnen spelen en sommige oorlogen had kunnen voorkomen. Het blijft dan ook belangrijk om een figuur als Willem I te herdenken, want hij heeft heel wat gerealiseerd, onder meer op economisch vlak en inzake taalbeleid. Het blijft een spijtige zaak dat hieraan een einde is gekomen in 1830.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende de tweehonderdste verjaardag van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en de herdenking van de verwezenlijkingen van Willem I wordt aangenomen bij unanimiteit van 9 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Christian VEROUGSTRAETE,
verslaggever